

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
e-mail: arch@vas.bg

Изх. № 1121

Дата: 16.12.2024 г.

ДО
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
представяван от председателя –
адв. д-р Ивайло Дерменджиев

Относно:

Концепция за управление на прокуратурата
от Борислав Боби Сарафов – кандидат за
главен прокурор на Република България

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ЧЛЕНОВЕ НА ПЛЕНУМА НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

В обръщение до Вас Висшият адвокатски съвет вече изрази своята загриженост и тревога от провеждането на процедура за избор на нов главен прокурор на Република България, от Висш съдебен съвет с отдавна изтекъл мандат, ползващ се с ниска степен на доверие както в правната общност, така и в обществото, при наличието на само един кандидат, създаващи съвкупното усещане за обществено нелегитимен и предопределен избор. Тази позиция на Висшият адвокатски съвет бе еднозначно подкрепена и от всички 27 адвокатски

колегии в страната.

Преди да изложим настоящото си становище, изчакахме и докладите на Комисията по атестирането и конкурсите и Комисията по професионална етика при Прокурорската колегия на ВСС, от еднотипното съдържание на които разбираме, че за кандидата за главен прокурор г-н Сарафов няма данни да е корумпиран, но не се изтъква наличието на други негови положителни професионални и личностни качества, правещи го подходящ за заемане на длъжността, като висок обществен авторитет, принципност, честност, почтенност и висок личен морал. За съжаление, в докладите липсва анализ и изводи на обвързването на г-н Сарафов със случая известен като „*Осемте джуджета*“, обвързването на прокуратурата с определени политически и икономически кръгове и използването и за целите на тези кръгове.

След запознаването ни с предлаганата от г-н Сарафов „Концепция за управление на прокуратурата“ нашата тревога и безпокойство се засилват. Считаме, че изложените в тази концепция възгледи на г-н Сарафов за бъдещото развитие на наказателната политика на държавата разкриват липсата на професионални качества у същият да упражнява безпристрастно конституционно възложената му функция за осъществяване на общ надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори, като предлага законодателни разрешения, които целят да осигурят професионален комфорт при работата на прокурорите и разследващите органи и намаляване на професионалните им отговорности, за сметка на процесуалните и конституционно гарантирани права на останалите участници в наказателния процес.

В концепцията се предлага законодателно разрешение, което да предвижда постановяване на немотивирани актове от прокурорите при отказ да се образува наказателно производство в случаите, когато се касае за очевидна липса на данни за извършено престъпление и дори произнасяне с резолюция, вместо с постановление, както задължава НПК.

Изискването за мотивиране на актовете на прокурора като правило без изключение може да се извлече от природата на тези актове като властнически. В контекста на Решение №7/30.06.2020 г. по к.д. №11/2019 г. на КС (макар и разглеждащ само съдебните актове) „следва да се има предвид, че изискването за мотивиране не се отнася само за правораздавателните и изобщо съдебните актове, но и като цяло за държавните властнически актове, т.е. и за актовете на законодателната и изпълнителната власт. В преамбюла на Конституцията като основополагащи ценности, на които е изградена цялата правна система, са посочени справедливостта и правата на личността. Техен гарант е именно

независимият съд и Конституционният съд е имал възможност да подчертае, че съдебната защита е най-важната правна гаранция както за правата и интересите на гражданите и юридическите лица, така и за законосъобразността на актовете и действията на администрацията (Решение №5 от 18.04.2003 г. по к. д. №5/2003 г.).“

Направеното предложение за реформиране на прокуратурата чрез отпадане на задължението за мотивиране на отказ да се образува досъдебно производство „при очевидна липса на престъпление“, както се посочва в Концепцията, се отклонява от законодателната политика на държавата да въведе допълнителни гаранции срещу отказа да се извърши разследване по предвидения в НПК ред, включително чрез законодателното изменение от 2023 г. за въвеждане на съдебен контрол върху потвърденото постановление за отказ да се образува досъдебно производство в случаите по чл. 213, ал. 4 НПК. Мотивиране на прокурорските актове не е самоцелно, то се свързва и с необходимостта властническата воля на прокурора като ръководно-решаващ субект на досъдебната фаза на процеса да се основава на ясни съображения, т.е. на гражданите и юридическите лица да бъде разяснена волята на органа и причините, поради които постановява този акт. В този смисъл цялостното предложение за немотивиране на определени откази не държи сметка за правната природа на постановлението за отказ като акт на държавен орган.

С измененията на чл. 213 НПК от 2023 г. бе въведен освен инстанционен, но и съдебен контрол на отказа да се образува досъдебно производство по постъпили жалби и сигнали в прокуратурата, като съгласно ал. 5 на същият член, съдът следва да се произнесе по обосноваването и законосъобразността на постановлението за отказ, което ще бъде силно затруднено, ако не и невъзможно, ако изначално липсва мотивирано постановление, а прокурорът се е произнесъл само с писмена резолюция. Това предложение не е съпроводено от каквато и да е анализ на практиката по приложението на тези текстове от закона след въвеждането им през 2023 г. и при липса на каквато и да е статистика за броя на обжалваните по този ред актове на прокуратурата, респ. броя на потвърдените и отменени актове.

Притеснение буди и предложението на г-н Сарафов от НПК да отпадне институтът на поемните лица. Излагат се доводи, че този институт е пренесен в българското законодателство от руското, като се твърди, че той е ненадежден, неефективен и ненужен, въвежда излишен граждански контрол върху работата на органите на досъдебното производство, за които следва да се предполага, че са добросъвестни при изпълнение на служебните си задължения, като се твърди, че участието на поемни лица при някои действия по разследването може да доведе до опорочаването им, вместо до закрепването

им по реда на НПК. И това предложение в концепцията на г-н Сарафов е очевидно мотивирано единствено с гледната точка на органите на досъдебното производство. Виждането на българската адвокатура относно института на поемните лица е, че в предвидените от закона случаи този институт дава необходимите гаранции не само за добросъвестното, но и за компетентното провеждане на особено съществени действия по разследването, поради което той трябва да остане в НПК. Наясно сме, че цитираните от г-н Сарафов случаи, без да се сочи каквато и да е статистика и анализ, на опорочаване на действия по разследването, поради участие при провеждането им на поемни лица не са масова практика и са значително по-малко на брой от случаите, в които действия по разследването са били опорочени от некомпетентността или недобросъвестността на извършващите ги органи на досъдебното производство.

Безспорно могат да се изведат аргументи „за“ и „против“ ролята на поемните лица на ефективен коректив за законосъобразността на извършеното действие и акуратността на показанията им относно техните възприятия в последващ съдебен процес. Следва да се има предвид, обаче, че тяхното отсъствие в други правни системи не поставя въпроси за дейността на органите на съдебната власт, доколкото последните се ползват с високо обществено доверие. Затова и подобно предложение без препоръки в посока на това, как да бъдат създадени други механизми за контрол върху законосъобразността на принудителни действия по разследване не може да бъде споделено. Стига протоколът от действието по разследване да е изготвен прецизно, при спазване правилата на НПК (респ. ако допуснатите нарушения не са съществени), няма да е възможно в същото наказателно производство да се оспори достоверността на този протокол и съдът ще бъде обвързан с констатациите в него по обстоятелствата, посочени в чл. 131 НПК. Ако отчетем, че много често протоколите от оглед, претърсване, изземване, разпознаване и следствен експеримент възпроизвеждат доказателства, решаващи за изхода на делото, става ясно колко е опасно нашият наказателен процес да се доближава до системата на формалните доказателства и формалната истина. В разглежданата ситуация възниква и съмнение относно функционалната независимост на съдебната власт от изпълнителната власт, доколкото въпросните протоколи най-често се съставят от органи на изпълнителната власт, а съдът се оказва обвързан от констатациите в тях.

Предложението, съдържащо се в концепцията на г-н Сарафов като кандидат за главен прокурор, да отпадне процедурата по предявяване на разследването в досъдебното производство и мотивите за това предложение предизвикват искреното ни възмущение. То е мотивирано с откровенната

неистина, че „процедурата по предявяване на разследването не изиграва позитивна роля в осигуряване правото на защита както на обвиняемия, така и на пострадалия, а ненужно утежнява процеса и тежко забавя приключването на разследването, респ. внасянето на делото в съда.“ Това предложение очевидно цели да ограничи процесуалните възможности за осъществяването на правото на защита на участващите в досъдебната фаза лица в пряко противоречие с разпоредбата на чл. 15, ал. 3 от НПК, която задължава не само съда, но и прокурора и разследващите органи да разяснят на лицата техните права и да им осигурят възможност да ги упражнят. Не е тайна за никого, че ефективното право на защита на обвиняемите лица на досъдебната фаза може да се реализира едва след като на обвиняемият и неговият защитник се предявят материалите по разследването, поради обстоятелството, че при привличането органите на досъдебното производство в повечето случаи напълно немотивирано не запознават обвиняемият и защитата с доказателствата, на които се основава обвинението, което силно затруднява правото на защита.

Следва да се има предвид и че предявяването на разследването е първият процесуален момент, в който лицата по чл. 227, ал. 2 НПК могат да се запознаят със събраните по делото доказателства („всички материали по него“ – съгласно изричния регламент на чл. 227, ал. 8 НПК), като същите имат право, след като проучат материалите, да правят искания, бележки и възражения, по които се произнася наблюдаващият прокурор – по арт. от чл. 229, ал. 3 НПК. Отпадането на този институт в досъдебното производство, както предлага кандидатът за главен прокурор, на практика означава, че лицата по чл. 227, ал. 2 НПК не само няма да могат да сочат процесуални нарушения, извършени в хода на разследването, но и ще бъдат лишени от възможността да бъдат запознати със събраните доказателства, върху които е изградено наказателното обвинение. Липсата на информация би пречатвала и възможността на тези лица да упражнят други свои права в последващия втори стадий на досъдебната фаза – „действия на прокурора след завършване на разследването“ (Глава XVIII НПК). Съгласно чл. 242, ал. 1 НПК – „След като получи делото, прокурорът прекратява, спира наказателното производство, внася предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание или предложение за споразумение за решаване на делото, или повдига обвинение с обвинителен акт, ако са налице основанията за това.“ Така например, ако прокурорът прецени, че следва да прекрати наказателното производство, препис от постановлението за прекратяване на наказателното производство се изпраща на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници, или на ощетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния

първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа. По арг. от чл. 243, ал. 4 НПК същият следва да изпрати препис от постановлението за прекратяване на наказателното производство на обвиняемия, на пострадалия или неговите наследници, или на ощетеното юридическо лице, които могат да обжалват постановлението пред съответния първоинстанционен съд в седемдневен срок от получаването на преписа. Очевидно е, че при обжалването на акта тези лица не биха могли да изложат доводи извън самото постановление за прекратяване, тъй като не са запознати със събраните по делото доказателства и не биха могли да коментират същите по същество. В този втори стадий на досъдебната фаза прокурорът може и да внесе делото с предложение за решаване на делото със споразумение, за което се изисква активност от страна на обвиняемия и на неговия защитник по договаряне на конкретни параметри. Поставя се логичният въпрос как да бъдат правилно преценени интересите на обвиняемия за сключване на споразумение или разглеждане на делото по общия ред, ако лицето и неговия защитник не са запознати с материалите по делото. Ноторно е, че ако се изчака делото да бъде внесено с обвинителен акт и едва тогава обвиняемият и неговият защитник се запознаят с материалите и направят обоснована преценка въз основа на доказателствата по делото за евентуално сключване на споразумение, първоинстанционният съд би могъл да одобри споразумение за решаване на делото, но само след съгласието на всички страни – по арг. от чл. 384, ал. 3, вр. ал. 1 НПК.

Не на последно място, предложението на и. ф. главния прокурор за отпадане на този институт е в противоречие и с установени национални и европейски стандарти. Непредявяването на разследването, според константната практика на ВКС, винаги е съществено процесуално нарушение, като в Тълкувателно решение № 2 от 07.10.2002 г. по н. д. № 2/2002 г. на ОСНК на ВКС това нарушение е квалифицирано като „абсолютно процесуално нарушение“. Съгласно чл. 7, пар. 2 и пар. 3 от Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно правото на информация в наказателното производство: „С цел гарантиране на справедливостта на производството и подготовка на защитата държавите-членки гарантират, че на заподозрените лица или обвиняемите или на техните адвокати се предоставя достъп най-малко до всички доказателствени материали, независимо дали са в полза на заподозрения или обвиняемия или в подкрепа на обвинението, с които разполагат компетентните органи. Без да се нарушава параграф 1, достъпът до материалите, посочени в параграф 2, се предоставя своевременно, за да може да се упражни ефективно правото на защита, но не по-късно от момента на внасяне на обвинението в съда. В случай че компетентните органи съберат нови доказателствени материали,

своевременно се предоставя достъп до тях, така че да могат да бъдат взети предвид.“ Минималният стандарт, посочен в Директива 2012/13/ЕС, изисква вземане на мерки от страна на Държавите членки по своевременна подготовка на защитата чрез достъп до доказателствените материали по делото, като само в ограничени случаи това запознаване би могло да стане до момента на внасяне на обвинението в съда и при наличие на допълнително събрани доказателствени материали. Дори да се приеме, че Директивата позволява доказателствените материали да бъдат за пръв път достъпни на страните в процеса след внасяне на делото в съда, се поставя въпросът защо да се направи законодателно изменение, което би покрило един минимален европейски стандарт, а да се изостави по-високият стандарт, предпочетен при уредбата на този институт в НПК. В този смисъл отпадане на института „предявяване на разследването“ в досъдебната фаза би могъл да ограничи и правата на обвиняемия/пострадалия, свързани с достъп до адвокат, доколкото липсата на запознаване с доказателствените материали преди внасяне на делото в Съда винаги е свързано със значителни трудности за процесуалния представител, независимо дали последният действа в качеството на защитник или повереник.

Премахването на процедурата по предявяване на разследването очевидно цели правото на защита на досъдебната фаза от процеса да придобие само формален характер, а прокурорът от „господар на процеса в досъдебната фаза“ да се превърне в единствен негов участник.

Мотивирането на това предложение с твърдението, че „Причините за забавянията се коренят преди всичко в недобросъвестното поведение на обвиняемите лица и техните защитници, които изкуствено създават легитимни причини за отсъствието си, но в същото време искат да им бъдат предявени материалите по разследването.“ е направо скандално. Въпреки многословното си разграничаване в концепцията от предишният главен прокурор, г-н Сарафов демонстрира също като него неразбиране и незачитане на конституционно установената роля на защитника в наказателния процес, поставя знак на равенство между адвоката и защитаваните от него лица и търси оправдание за професионалните неудачи на прокуратурата в участието на защитниците в процеса.

Незачитането на конституционно определената роля на адвоката като защитник на гражданите при опазване на законните им права и интереси, означава отричане на конституционногарантираното право на защита на всеки пред държавните органи, включително следствието, прокуратурата и съда, а от там – незачитане устоите на правовата държава.

С Концепцията е направено предложение за отпадане на срока по чл. 234, ал. 7 НПК за провеждане на разследването. Регламентирането на тази

разпоредба безспорно е свързано със създаването на дисциплиниращ ефект по отношение на прокурора и функцията му на „наблюдаващ прокурор“, който осъществява постоянен надзор за законност и ръководство при провеждане на разследването и решава всички въпроси, които се поставят в хода на разследването (така, Тълкувателно решение № 2 от 07.10.2002 г. по н. д. № 2/2002 г. на ОСНК на ВКС). Установяването на срокове за разследване по НПК е свързано с наднационалния стандарт за разглеждане и решаване на делата в разумен срок (в чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) е прогласено правото на всяко лице при наличието на наказателно обвинение срещу него на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок), който стандарт кореспондира и с принципа за разглеждане и решаване на делата в разумен срок, установен в чл. 22 НПК. Нещо повече, мотивираното искане за удължаване на срока се изпраща преди изтичането на сроковете по чл. 243, ал. 1-3 НПК, като по този НПК създава своеобразна форма на контрол от страна на прокурора спрямо функционално подчинените му разследващи органи. По този начин се създава възможност прокурорът да се запознае с дотук извършените действия по разследването от страна на разследващите органи и тези действия, които са необходими и предстои да бъдат извършени; има ли лица, привлечени като обвиняеми; внасяно ли е делото в съда. Освен това, при искане по чл. 243 НПК за удължаване на срока прокурорът може да изисква от разследващите органи и материалите по делото, като своевременно упражни надзор върху тяхната работа и ритмичното водене на досъдебното производство. Напротив, ако се констатира, че въпреки уважено предходно искане за удължаване на срока, не са извършени нови действия по разследването или същите са недостатъчни, прокурорът може да укаже на разследващия орган какви действия да извърши или сам да извърши действията. В този смисъл концептуалното виждане на законодателя за разпоредбата на чл. 234, ал. 7 НПК не се свежда само до санкцията, че действия по разследването, извършени извън сроковете по ал. 1 - 3, не пораждаат правни последици, а събраните доказателства не могат да се ползват пред съда при постановяване на присъдата, а има за цел да дисциплинира както разследващите органи, така и наблюдаващият прокурор да извършват разследване в установените в закона срокове. Липсата на тази разпоредба на практика би довела до отпадане на задълженията на разследващите да докладват на прокурора за извършените действия периодично (извън направено искане по почин на прокурора), а оттук и до обезсмисляне на фигурата на „наблюдаващия прокурор“ в съответствие с постановките, обективирани Тълкувателно решение № 2 от 07.10.2002 г. по н. д. № 2/2002 г. на ОСНК на ВКС. Периодичните доклади и писменото мотивираното искане за удължаване на срока е допълнителна гаранция и за

заинтересованите от изхода на наказателното производство лица. Със ЗИДНПК, обн. ДВ, бр. 63 от 4 август 2017 г., в сила от 5 ноември 2017 г., се създадоха нови правила за ускоряване на наказателното производство (глава двадесет и шеста на НПК). Съгласно регламента на чл. 368, ал. 1 НПК: „Ако в досъдебното производство от привличането на определено лице като обвиняем за тежко престъпление са изтекли повече от две години и повече от шест месеца в останалите случаи, обвиняемият, пострадалият и ощетеното юридическо лице могат да направят искане за ускоряване на разследването.“ По същността си искането за ускоряване на разследването е правно средство, с което се сезира съдът за преценка дали досъдебното производство като цяло, а не с оглед на конкретни действия, се развива в разумен срок. Въпреки това, в ускорителното производство съдът прави своята преценка именно въз основа на това какви действия по разследването са били извършени и в каква ритмичност с оглед на установените в чл. 234 срокове и необходимостта от мотивиране на всяко искане. Писменото мотивираното искане за удължаване на срока и извършените след него действия имат самостоятелно място и при установяване факта на нарушаване на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок както в същинското наказателно производство, така и в нарочно производство по ЗОДОВ.

Отново в Концепцията е посочено, че съществуването на разпоредбата на чл. 234, ал. 7 НПК може да доведе до отпадане на важни доказателства на формално основание, дори да са спазени всички правила (процесуални и криминалистични), гарантиращи автентичността им“. Тук следва да се направи уточнението, че съобразно нормата на чл. 234, ал. 7 НПК законодателят е предвидил санкция само когато действия по разследването са били извършени извън посочените срокове, като с оглед на това не пораждат правни последици, а събраните доказателства не могат да се ползват пред съда при постановяване на присъдата, но само когато действията са неповторими – разпознаване, оглед и т.н. (в противен случай действия, направени извън сроковете, могат да бъдат повторени в съдебната фаза на процеса). Тези действия обикновено се правят в най-ранния етап от разследването, т.е. в установените първоначални срокове, поради което и доводите на и.ф. главния прокурор не биха постигнали нужното реформиране, напротив, по-скоро биха премахнали правен институт, който има преди всичко функции по контрол от страна на наблюдаващия прокурор върху работата на разследващите органи.

В заключение, от приемането на НПК през 2005 г. се наблюдава последователна тенденция за дисциплиниране на ръководно-решаващите субекти на процеса за разглеждане и решаване на делата в разумен срок, като разпоредбата на чл. 234, ал. 7 НПК е само едно от проявленията на тази законодателна концепция. Би могло да се заключи, че в съответствие с чл. 13

ЕКПЧ държавите имат задължението да организират своите съдебни системи по начин, по който техните съдилища да могат да отговорят на всяко от изискванията на член 6, § 1 от Конвенцията, вкл. задължението да разглеждат делата в разумен срок, като самите лица следва да разполагат не само с компенсаторни механизми за парично обезщетение или намаляване на наказанието, но и ускорителни средства, които да възпрепятстват забавяне на производството във всяка отделна фаза и етап от производството. Отпадането на разпоредбата на чл. 234, ал. 7 НПК е само и единствено отстъпление от процесуалните гаранции за съблюдаването на чл. 22 НПК като основополагащ принцип на наказателния процес.

В Концепцията се прави и предложение за запазване възможността за отнемане на колите на пияните и дрогираните водачи, като в НК се предвиди да се присъжда равностойността на автомобила, когато той липсва или е отчужден. Посочва се, че необходимо разпоредбите на чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 НК да се редактират, тъй като създават дисбаланс на предвидената отговорност спрямо тежестта на извършеното. Докато нормата на чл. 343, ал. 5 НК предвижда възможност за съда да отнеме в полза на държавата МПС – при случаи на тежко пътнотранспортно произшествие, нормата на чл. 343б, ал. 5 НК предвижда задължително налагане на тази санкция само при управление на МПС след употреба на алкохол или наркотици. Следва да се има предвид, че така формулираното предложение е направено е след образуването на к.д. №15/2024 г., към което е присъединено за съвместно разглеждане и решаване к.д. №16/2024 г. С определение от 04.06.2024 г. по к.д. №15/2024 г. Конституционният съд допусна за разглеждане по същество искането на Общото събрание на Наказателна колегия на Върховния касационен съд на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 5; чл. 281, ал. 4; чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс на Република България (обн. ДВ, бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ, бр. 42 от 14 май 2024 г.). Предмет на к.д. № 16/2024 г. е установяване на противоконституционност само на чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс (обн. ДВ, бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ., бр. 42 от 14 май 2024 г.). В искането се твърди противоречие на законовата разпоредба с чл. 4, чл. 17, ал. 1 и 3, чл. 56 и 57 от Конституцията и чл. 5, ал. 4 от Конституцията във връзка с чл. 2, точка 4 от Директива 2014/42; член 2, параграф 1 от Рамково решение 2005/212; чл. 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС); чл. 49, параграф 3 ХОПЕС; чл. 54 от ХОПЕС.

Действително аргументите на кандидата за главен прокурор за отстраняване по законодателен път на дисбаланса между предвидената отговорност и тежестта на извършеното са акуратни, доколкото в сегашната си редакция чл. 343б, ал. 5 НК води до несъразмерност на наказанията спрямо

тежестта на престъпленията по чл. 343б, ал. 1-4 от НК и представлява необоснована намеса на държавата в гарантираното от Конституцията право на собственост, във връзка с преследваните от закона легитимни цели (каквито са и доводите на вносителя на искането). Във всички случаи предложението, обективизирано в Концепцията, е вътрешнопротиворечиво – от една страна, да се запази възможността за отнемане на колите на пияните и дрогираните водачи, като в НК се предвиди да се присъжда равностойността на автомобила, когато той липсва или е отчужден, а от друга страна, на законово ниво да се регламентира пропорционалност на санкцията спрямо тежестта на извършеното. Така заложеното виждане е бланкетно направено, без да се посочи конкретно разрешение, което би било съответно на европейските стандарти, и в крайна сметка направено преди произнасянето на КС по тези ключови въпроси, което произнасяне би дало ръководни насоки по отношение бъдещи законодателни изменения на посочените текстове.

Без да се спираме подробно на всички предложения за законодателни изменения, заложи в концепцията на г-н Сарафов, считаме, че с малки изключения, същата е несъобразена с Концепцията за наказателна политика 2020-2025год. и със заложените в нея принципи на аргументираност, съвместимост и последователност на извършването на законодателни промени и няма да доведе до постигането на заложените в тази концепция цели. В концепцията са публикувани отделни статистически данни, които нямат очевидна връзка с предложенията за законодателни изменения, респ. конкретна статистика и анализи, свързани с предлаганите законодателни изменения не са посочени.

Липсва какъвто и да е анализ на проблеми в работата на прокуратурата нито пък се сочат механизми за подобряване работата и, което на практика води до липса на концепция за развитието на самата прокуратура, предлага се реформа на прокуратурата чрез реформа на наказателния процес, като очевидно се цели премахването на контрола и отговорността в работата на прокуратурата, като се предлагат само изменения на закона, които ограничават правата на другите участници в наказателния процес. Предлаганото институционализиране на вещите лица от една страна не решава въпроса с недостатъчният им брой и натовареността им, а от друга страна би поставило под сериозно съмнение безпристрастността им.

Същевременно, в Концепцията липсват предложения за реални мерки, които да доведат до прекратяване на практиките за образуване и водене на „дела – бухалки“, до свързването на прокуратурата с политико-икономически кръгове и изпълнение на конкретни цели на тези кръгове, както и намесата и в политическите процеси в страната.

Отразените по-горе в настоящото становище съществени отклонения и преки противоречия на предлаганите законодателни изменения в концепцията с решения на Конституционният съд на Република България, със задължителна практика на ВКС, с правото на Европейския съюз, с Националната наказателна концепция 2020-2025 г., ни мотивират да твърдим убедено, че кандидатът за главен прокурор г-н Сарафов не притежава необходимите професионални качества за заемането на длъжността, основната функция на която е осъществяването на общ надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори, като издава методически указания по точното прилагане на закона, които указания, съобразно задължителният им характер се приравняват на нормативен акт.

Със свое решение № 1947/18.07.2019год. Висшият адвокатски съвет прие становище относно качествата, които трябва да притежава кандидатът за главен прокурор на Република България, към които се придържахме изцяло и при повеждането на настоящият избор:

Да е високообразован юрист със задълбочени /на академично ниво/ и практически познания по специфичните конституционни функции на прокуратурата;

Да познава съвременните тенденции в развитието на прокуроската институция и да има волята да ги провежда в практиката;

Да работи за утвърждаване на принципите на независимост, законност, безпристрастност, ефективност и справедливост в работата на прокуратурата;

Стриктно да се придържа към спазване на конституционните принципи и норми, европейските правила и общочовешките ценности;

Да зачита и да е зачитал в досегашният си професионален и личен живот върховенството на закона и правото, правата, свободите, честта и достойнството на човека;

Към момента на избора да не заема пост в ръководството на политическа партия, парламента или правителството;

Да е заслужил обществен авторитет с принципност, честност, почтеност и личен морал;

Да уважава и отдава заслуженото на адвокатурата и отделните адвокати, като необходими и задължителни участници в правната система, без които е невъзможно нормалното функциониране на всяка правова държава;

Да е разпознаваем естествен лидер на цялата правна общност, човек с богата култура и ерудиция, с неоспорими морални и етични качества.

Считаме, че г-н Сарафов не отговаря на така формулираните високи критерии, както и на очакванията на правната общност и цялото общество за следващ главен прокурор на Република България.

Към кандидата за главен прокурор на Република България, г-н Борислав Сарафов имаме и следните въпроси:

1. Господин Сарафов, когато приехте да сте и. ф. главен прокурор публично заявихте, че няма да приемете номинация и няма да се кандидатируете за поста главен прокурор. Обяснете, моля, на правната и гражданска общественост какви значими промени настъпиха съвременно, които Ви мотивират сега да приемете номинацията за поста?

2. Г-н Сарафов, какви моралнообосновани отговори ще дадете на въпросите получавали ли са членове на семейството Ви ежемесечни значителни по размер суми от фирмите „Юнион ивкони“ и „Елидис“ и какви съответстващи на тези възнаграждения са предоставяли членовете на семейството Ви? Ползвате ли Ви и членовете на семейството Ви безвъзмездно луксозен автомобил, предоставен от тези фирми? Разследва ли ефективно прокуратурата обстоятелствата, при които на „Юнион ивкони“ е предоставен кредит в размер на 81 милиона лева при преференциални условия от ББР, при наличието на значителни по размер задължения на тази фирма към държавния бюджет?

3. Г-н Сарафов, предлагайки законодателни изменения, които очевидно не са съобразени с решения на Конституционния съд, тълкувателни решения на ВКС, Правото на ЕС и актовете на Съда и ЕСПЧ и при липсата на академична степен в областта на наказателното право, считате ли, че притежавате необходимите качества да постановявате методически указания по правилното прилагане на закона от всички прокурори, имащи силата на нормативен акт?

4. Какви конкретни мерки предвиждате за прекъсване на влиянието на политико-икономически кръгове в българската прокуратура?

5. Какви конкретни мерки предвиждате за обезпечаване защитата на българските адвокати като независими професионални участници в съдебните производства, по отношение на посегателствата срещу личността, книгата, досиетата, електронните документи и други носители на информация на адвоката, които са неприкосновени по силата на закона?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

/п/

АДВ. Д-Р ИВАЙЛО ДЕРМЕНДЖИЕВ